

УДК 341.24: 352.07

DOI: <https://doi.org/10.31359/1993-0941-2025-49-233>

М. І. Марчук, д.ю.н., професор, директор навчально-наукового інституту № 4 Харківського національного університету внутрішніх справ
ORCID ID :0000-0002-0217-478X

ПРО ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ПАРТИСИПАТИВНОЇ ДЕМОКРАТІЇ В УКРАЇНІ

***Анотація:** Висвітлено доктринальне розуміння міжнародних стандартів місцевого самоврядування та специфіку суті поняття міжнародних стандартів у сфері партисипативної демократії. Надано характеристику видів міжнародних стандартів реалізації права громадян на участь у місцевому самоврядуванні. З'ясовано особливості способів імплементації міжнародних стандартів демократії участі в національне законодавство України. Акцентовано увагу на низці проблемних питань процесу трансформації й адаптації законодавства України щодо безпосередньої участі членів територіальної громади в управлінні місцевими справами відповідно до норм і принципів актів ООН, Ради Європи й Європейського Союзу.*

***Ключові слова:** демократія участі, імплементація, міжнародні стандарти, норми і принципи актів ООН, Ради Європи й Європейського Союзу, право громадян на участь у місцевому самоврядуванні, партисипативна демократія*

Постановка проблеми. В умовах запровадження в Україні воєнного стану як ніколи стає актуальним питання гарантування права громадян на участь у місцевому самоврядуванні. Неможна не погодитися із думкою про те, що саме залучення громадян до участі в управлінських процесах не лише підвищує суспільну підтримку, стійкість реформ і сприяє становленню ефективного функціонування політичної системи суспільства, а й є ефективним способом подолання соціальної напруженості та наближення перемоги України [2, с. 32].

Важливим кроком в процесі наближення українського суспільства до загальноновизнаних світових еталонів партисипативної демократії є ухвалення змін до Закону України «Про місцеве самоврядування» та прийняття Закону України «Про публічні консультації». Незважаючи на зазначені законодавчі новели, розроблені з врахуванням кращої міжнародної та зарубіжної практик, залишається невирішеним низка проблем, викликаних недосконалістю правової основи демократії участі в Україні. Наразі Українська Держава є учасником багатьох універсальних та регіональних конвенцій й угод у сфері локальної демократії, а також підписантом Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом. Разом з тим, навіть в країнах розвинутої демократії, імплементація норм і принципів права ЄС, міжнародних і регіональних організацій є тривалим і непростим процесом, перебіг якого в Україні, до того ж, ускладнюється як незавершеністю конституційно-правових реформ територіальної організації влади та місцевого самоврядування, так і збройною агресією російської федерації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Злободенність та масштабність представленої тематики зумовлює наукові дослідження різноманітних аспектів процедури імплементації норм і принципів міжнародного права в національне законодавство України. Варто відмітити ґрунтовні праці, які проводились І. І. Бодровою, О. В. Батановим, П. М. Любченко, О. Ю. Лялюком, Ю. Ю. Молчановою, Л. О. Нікітенко, С. Г. Серьогіною, І. Д. Шумляєвої та ін. [7, 8, 19]. Водночас, сучасний стан вітчизняного правового регулювання організаційних форм демократії участі не завжди відповідає цивілізаційним критеріям, прийня-

тим вказаними наднаціональними інституціями, і потребує подальших наукових розробок.

З огляду на це, мета статті полягає у висвітленні доктринального розуміння стандартів міжнародного права в сфері партисипативної демократії, встановленні основних способів їх імплементації в національне законодавство України, а також окресленні ключових проблем даного процесу та шляхів їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. У вітчизняній доктрині, досить пильна увага приділяється визначенню міжнародно-правових стандартів місцевого самоврядування та його основних інститутів. Як правило, під міжнародні стандарти у сфері місцевого самоврядування розуміють спільно вироблені державами концептуальні підходи і міжнародні легальні принципи становлення, формування і функціонування інституту місцевого самоврядування на території конкретних держав та спрямовані на упорядкування позиції держави щодо існування місцевого самоврядування як невід'ємного елемента демократичної державності та громадянського суспільства [3, с.115].

Щодо міжнародно-правових стандартів партисипативної демократії, то переважна більшість науковців бачать їх скрізь призму багаторівневої системи політико-правових принципів і норм міжнародних актів, що встановлюють спільно вироблені державами-учасниками міжнародних організацій (міждержавних об'єднань) концептуальні підходи до регламентації засобів реалізації територіальною громадою своїх функцій та компетенцій, які гарантують право членів територіальної громади на участь у веденні місцевих справі здійснення ними реального впливу на прийняття публічно-управлінських рішень [4, с. 14; 7, с.5; 18, с. 115].

Також варто відмітити і розуміння міжнародно-правових стандартів партисипативної демократії через поняття універсальних стандартів громадянської участі в управлінні публічними, зокрема і місцевими, справами через сукупність принципів, норм і механізмів, закріплених у міжнародних актах, які гарантують реалізацію права людини на участь в управлінні на національному, регіональному та місцевому рівнях на основі таких принципів, як доступ до участі, інклюзивність участі, прозорість

процесів ухвалення рішень, обов'язковість публічних консультацій, відкритість доступу до інформації, підзвітності органів влади, а також партнерства та кооперації між органами влади та громадянами [8, с. 417].

Причому вчені бачать особливість міжнародних стандартів функціонування місцевої демократії в порядку їх регламентації в міжнародних конвенціях спеціального порядку, що встановлюють правила, визнані більшістю держав, та основоположності для подальшого розвитку конституційного процесу щодо децентралізації публічної влади та демократизації врядування в Україні [14, с. 50–51].

Узагальнюючи вітчизняні дослідження класифікації міжнародних стандартів демократії участі, слід вказати, що підхід щодо їх упорядкування за суб'єктами створення, за територією дії, за зовнішньою формою закріплення, за видовою специфікою адресатів стандартизації, за предметом регламентації став вже загально визнаним [7, с. 14].

Приміром, за суб'єктами створення виділяють стандарти ООН, які розповсюджують свою юрисдикцію на всі континенти світу, що формують основоположні засади розвитку інститутів партисипативної демократії є універсальними, (Загальна декларація прав людини 1948 р.; Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 р.; Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права 1966 р. тощо).

Стандарти Ради Європи та ЄС, територією дії яких є Європа є регіональними (європейськими) і вони створюють фундамент розвитку локальної демократії в Європі (Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та протоколи до неї, Європейська хартія місцевого самоврядування 1985 р., Договір про функціонування Європейського Союзу тощо), та визначають конкретні організаційні механізми демократії участі як для всіх громадян, Додатковий протокол до Європейської хартії місцевого самоврядування про право участі у справах місцевого органу влади 2009 р., Європейська рамкова конвенція про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями 1980 р., Рекомендація № R(96)2 Комітету міністрів Ради Європи про референдуми і народні ініціативи

на місцевому рівні, чисельні Рекомендації Конгресу місцевих і регіональних влад Європи тощо.

Для особливо вразливих верств населення чинними є:

- переглянута Європейська хартія участі молоді у громадському житті на місцевому і регіональному рівні (2003 р.);
- конвенція про участь іноземців у суспільному житті на місцевому рівні 1992 р. та ін.

Наразі, вчені відмічають взаємопроникнення стандартів Ради Європи і права ЄС та можливість місцевої й регіональної влади держав-членів ЄС через загальні міжнародні принципи досягти позитивних результатів у прикордонному співробітництві, уникаючи бюрократичних зволікань та різних обмежень [1, с. 84].

В Україні, як і в переважній більшості країн світу, на рівні Конституції (ст. 9) визнано принцип пріоритетності норм міжнародного права в усіх сферах життєдіяльності українського суспільства, оскільки відповідні концептуальні цивілізаційні цінності здатні гарантувати легалізацію, легітимацію, захист, охорону прав людини державою та її інституціями в умовах миру й воєнних дій [6, с. 669]. Ми солідарні з доволі розповсюдженою точкою зору про те, що ефективна реалізація в Україні демократії участі можлива за наявності правової умови, яка передбачає належне законодавче закріплення форм участі, процедури їх проведення та реагування [2, с. 39].

Одним із правових інструментів наближення національного законодавства України до світових еталонів в сфері демократії участі виступає здійснення процедури імплементації норм і принципів міжнародного права. Зазвичай, під імплементацією розуміють фактичну реалізацію державою міжнародних обов'язків на внутрішньодержавному рівні, здійснювану шляхом трансформації міжнародно-правових норм у національні закони, тобто впровадження норм міжнародного права у національну правову систему України [5, с. 133–134]. Проте, за висновком вчених, ані міжнародного, ані внутрішньодержавного універсального механізму імплементації міжнародного права не існує. Держави самостійно визначають належні засоби міжнародно-правової імплементації в залежності від наявності різноманітних

чинників, що впливають на остаточну волю певної держави, та які, у разі недовіри чи малої ефективності, можуть удосконалюватись, доповнюватись або замінюватись іншими засобами [10, с. 313].

До негативних чинників, які зумовлюють вибір засобів імплементації міжнародно-правових стандартів місцевої демократії в національне законодавство науковці відносять наступні: неналежну матеріально-фінансову базу територіальних громад, що призводить до зупинення розвитку місцевого самоврядування на низовому рівні, при одночасному зростанні потреб суспільства у вдосконаленні системи місцевого самоврядування; відсутність функціональної підтримки сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини, її самореалізації, захисту її прав, надання населенню якісних і доступних адміністративних та соціальних послуг шляхом сталого розвитку громади; наявність недоліків адміністративно-територіального устрою, а саме відсутність цілісної території адміністративно-територіальної одиниці базового рівня, перебування територіальної громади села, селища, міста у складі іншої територіальної громади або на території іншої адміністративно-територіальної одиниці, територіальної громади району в місті; конфліктність відносин між органами публічної влади на місцях, а саме між органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади [15, с. 98].

Як свідчить аналіз практики імплементації міжнародного права в національне законодавство країн Європи, у тому числі і України, трансформація (перетворення приписів міжнародного права на норму внутрішньодержавного права через ухвалення нормативно-правового акту на державному рівні) не є єдиним способом приведення національного законодавства у відповідність до приписів міжнародного права. Широкого поширення отримала така правозастосовна форма імплементації міжнародних актів як рецепція. Остання передбачає сприйняття внутрішньодержавним правом норми міжнародного права без зміни її змісту іншими словами повторення змісту норм міжнародного права відповідними актами національного права,

яке відбувається після надання державою згоди на обов'язковість міжнародного договору [17, с. 133].

Вивчаючи особливості імплементації міжнародних стандартів в Україні, науковці наголошують на її складності, що зумовлена тим, що, з одного боку, за ст. 9 Конституції чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є нормами діючого права і мають пріоритет при застосуванні, а з іншого – їх впровадження в життя неможливе без конкретизації у законодавстві України та визначення національних особливостей їх імплементації [16, с. 144]. З огляду на це, на першому етапі реалізації Україною міжнародних обов'язків на внутрішньодержавному рівні розповсюдження отримали різноманітні програми й проекти, що створюють фінансове, матеріальне та організаційне підґрунтя правових умов. Приміром, у рамках Проекту «Посилення демократії та довіри на місцевому рівні в Україні», який став частиною Плану дій Ради Європи для України, особлива увага приділяється забезпеченню відкритості, прозорості та партисипативності під час процесу прийняття рішень, а також залученню найменш представлених та вразливих груп населення та гендерній рівності шляхом розбудови довіри та сталості громад. У даному проекті беруть участь 13 органів місцевого самоврядування України, на базі яких відпрацьовано етичні, інноваційні та інклюзивні політики і практики [11]. З 2023 року ухвалено Радою Європи «План дій для України «Стійкість, відновлення, реконструкція» на 2023–2026 роки», відповідно до якого у рамках проекту Ради Європи «Зміцнення стійкості демократичних процесів через громадську участь під час війни та в післявоєнний період» у територіальних громадах Західної України проводяться семінари та тренінги із роз'ясненням порядку і правил застосування інструментів громадської участі [13].

Щодо другого етапу, то, як нам здається, процес імплементації приписів міжнародного права у сфері партисипативної демократії в Україні відбувся за допомогою такого способу як трансформація. Підтвердження цього є зміст, зокрема, законодавчих новел, запроваджених в Законі України «Про місцеве самоврядування». Так, ст. 13⁵ «Участь молоді у місцевому

самоврядуванні» цього Закону закріплює обов'язок органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб утворювати механізми залучення молоді до вирішення питань місцевого значення шляхом надання жителям з чотирнадцяти років права брати участь в місцевих ініціативах, громадських слуханнях, публічних консультаціях, електронних петиціях.

Безперечно, дана законодавча норма є результатом трансформації Переглянутої Європейській хартії участі молоді у громадському житті на місцевому і регіональному рівні (2003 р.) в українське законодавство. У той же час, частина III «Інституційна участь молодих людей в місцевих і регіональних справах» зазначеного документу Ради Європи, на відміну від українського варіанту, надає перевагу постійним представницьким інституційним механізмам демократії участі – молодіжним радам, молодіжним парламентам, молодіжним форумам, що здатні створити умови для справжнього діалогу і партнерства між молоддю та місцевими та регіональними органами влади, і вони повинні дати можливість молодим людям і їх представникам стати повноправними дієвими особами політики, що їх стосується [9].

Розглядаючи специфіку імплементації права ЄС в національне законодавство України, неможна оминати увагою і дії Уряду України щодо забезпечення ефективної імплементації міжнародного права в національне законодавство України. Зокрема, відповідно до «Порядку проведення первинної оцінки стану імплементації актів права Європейського Союзу (acquis ЄС)», прийнятий Постановою Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2023 р. № 189 міністерства та інші центральні органи виконавчої влади мають провести комплексний порівняльний аналіз законодавства України відповідно до права Європейського Союзу (і виявити невідповідності, які необхідно усунути до початку та в рамках переговорного процесу щодо вступу України до Європейського Союзу [12].

За нашою думкою, важливим інструментом гарантування системної та цілісної процедури імплементації в Україні може стати і розробка Національної концепції розвитку партисипативної демократії, запропонованої Нікітенко Л. О. За слухною

думкою вченої одним із напрямів даної концепції є імплементація міжнародних стандартів громадянської участі через дотримання вже ратифікованих міжнародних актів, а також ратифікацію Європейської хартії урбанізму (1993) [8, с. 6–7].

Висновки. Міжнародні стандарти у сфері партисипативної демократії є загально визнаним еталоном гарантування реальної безпосередньої участі членів територіальної громади в управлінні місцевими справами. Багатоманітність міжнародних стандартів демократії участі робить процес трансформації та адаптації національного законодавства до загально визнаних приписів тривалим і складним. Незважаючи на незавершеність конституційно-правової реформи територіальної організації влади та місцевого самоврядування та обмежень, зумовлених запровадженням воєнного стану, в Україні спостерігається збільшення зацікавленості населення до участі у вирішенні питань місцевого значення. З огляду на ці обставини, приведення вітчизняного законодавства у сфері партисипативної демократії у відповідність до стандартів, розроблених ООН, Радою Європи та ЄС, сприяє не лише уникненню правових прогалин і колізій у нормативних актах, а й забезпечить належне інституційне та правове регулювання організаційних форм демократії участі в Україні.

Список використаних джерел :

1. Бойко Ю. В. Європейські стандарти локальної демократії як важливий чинник муніципальної реформи в Україні *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право* 2014. Вип. 27. Том 1. 83–87.
2. Ганжук О. Демократія участі в Україні: стан та умови реалізації. *Український часопис конституційного права*. 2024. № 1. С. 32–41. DOI: <https://doi.org/10.30970/jcl.1.2024.3>
3. Глевацьва Н. М. Міжнародні стандарти у системі місцевого самоврядування України *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2009. Вип. 15. С. 114–122.
4. Дзвінчук Д. І. Механізми демократії участі: суть та особливості застосування на місцевому рівні. *Теорія та практика державного управління*. 2016. Вип. 1. С. 14–22.
5. Куц М. О. Про особливості тлумачення терміна «імплементація». *Часопис Київського університету права*. 2010. № 2. С. 133–138.

6. Ляхівненко С. М. Міжнародні правові стандарти: до визначення поняття та видової характеристики. *Держава і право*. 2011. Вип. 51. С. 666–672.
7. Молчанова Ю. Ю. Муніципальне регулювання здійснення членами територіальної громади права на участь у місцевому самоврядуванні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.02. Харків, 2019. 20 с.
8. Нікітенко Л. О. Теоретико-правові засади партисипативної демократії: сучасний концепт: дис... д.юрид.наук: 12.00.01. Вінниця, 2025. 483 с.
9. Переглянута Європейська хартія участі молоді у громадському житті на місцевому і регіональному рівні. URL: <https://rm.coe.int/168071b58f>
10. Перецьолкін С. М. Інтерпретація терміну «імплементация» у правовій доктрині. *Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал»*. 2021. № 9. С. 310–313. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-9/76>
11. Посилення демократії та довіри на місцевому рівні в Україні. *Офіційний сайт* Офісу Ради Європи в Україні. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/strengthening-democracy-and-building-trust-at-local-level-in-ukraine>
12. Про порядок проведення первинної оцінки стану імплементатії актів права Європейського Союзу (acquis ЄС). Постанова Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2023 р. № 189. *Верховна Рада України*. офіц. сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/189-2023-%D0%BF#Text>
13. Проект Ради Європи «Зміцнення стійкості демократичних процесів через громадську участь під час війни та в післявоєнний період» *Офіційний сайт* Офісу Ради Європи в Україні. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/promoting-civil-participation-in-democratic-decision-making-in-ukraine>
14. Пухтинський М. О. Реалізація міжнародно-правових стандартів місцевої демократії в процесі реформи місцевого самоврядування в Україні. *International Scientific-Practical Conference Development of legal regulation in East Europe: experience of Poland and Ukraine: Conference Proceedings, January 27–28, 2017*. Sandomierz. 196 p.
15. Ременяк О. Імплементация міжнародно-правових стандартів місцевої демократії в процесі децентралізації місцевої влади в Україні. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія : *Юридичні науки*. 2019. Вип. 22. С. 96–102.
16. Стемковська О. І. Особливості імплементатії європейських стандартів у діяльність органів місцевого самоврядування в Україні в умовах децентралізації : дис. ...канд. політ. наук : 23.00.02. Львів, 2021. 235 с.

17. Чижмарь В. Ю. Способи імплементації міжнародних виборчих стандартів в національне законодавство України. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО*. 2023. Вип. 75. Ч. 1. С. 131–137. DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.75.1.21>
18. Шумляева І. Вплив європейських норм партисипативної демократії на підвищення рівня участі громадян України в місцевому самоврядуванні. *Аспекти публічного управління*. 2021. Т. 9, № 1. С. 113–120. DOI: <https://doi.org/10.15421/152111>

REFERENCES :

1. Boiko Yu. V. (2014). Yevropeiski standarty lokalnoi demokratii yak vazhlyvyi chynnyk munitsypalnoi reformy v Ukraini. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia : Pravo*. Issuer 27. Voll 1.
2. Hanzhuk O. (2024). Demokratiiia uchasti v ukraini: stan ta umovy realizatsii. *Ukrainskyi chasopys konstytutsiinoho prava*. № 1. DOI: <https://doi.org/10.30970/jcl.1.2024.3>
3. Hlevatsva N. M. (2009). Mizhnarodni standarty u systemi mistsevoho samovriaduvannia Ukrainy. *Naukovi pratsi KNTU. Ekonomichni nauky*. Issuer. 15.
4. Dzvinchuk D. I. (2016). Mekhanizmy demokratii uchasti: sut ta osoblyvosti zastosuvannia na mistsevomu rivni. *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*. Issuer. 1.
5. Kuts M. O. (2010). Pro osoblyvosti tlumachennia termina «implementatsiia». *Chasopys Kyivskoho universytetu prava*. № 2.
6. Liakhivnenko S. M. (2011). Mizhnarodni pravovi standarty: do vyznachennia poniattia ta vydovoi kharakterystyky. *Derzhava i pravo*. Issuer. 51.
7. Molchanova Yu. Yu. (2019). Munitsypalne rehuliuвання zdiisnennia chlenamy terytorialnoi hromady prava na uchast u mistsevomu samovriaduvanni: Candidate's thesis: 12.00.02. Kharkiv.
8. Nikitenko L. O. (2025). Teoretyko-pravovi zasady partysypatyvnoi demokratii: suchasnyi kontsept: Candidate's thesis: 12.00.01. Vinnytsia.
9. Perehlianuta Yevropeiska khartiia uchasti molodi u hromadskomu zhytti na mistsevomu i rehionalnomu rivni. URL: <https://rm.coe.int/168071b58f>
10. Perepolkin S. M. (2021). Interpretatsiia terminu «implementatsiia» u pravovii doktryni. *Elektronne naukove fakhove vydannia «Yurydychnyi naukoyi elektronnyi zhurnal»*. № 9. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-9/76>
11. Posylennia demokratii ta doviry na mistsevomu rivni v Ukraini. *Ofitsiyni sait Ofisu Rady Yevropy v Ukraini*. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv/strengthening-democracy-and-building-trust-at-local-level-in-ukraine>

12. Pro poriadok provedennia pervynnoi otsinky stanu implementatsii aktiv prava Yevropeiskoho Soiuzu (acquis YeS). Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 28 liutoho 2023 r. № 189. *Verkhovna Rada Ukrainy .ofits.. sait*. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/189-2023-%D0%BF#Text>
13. Projekt Rady Yevropy «Zmitsnennia stiikosti demokratychnykh protsesiv cherez hromadsku uchast pid chas viiny ta v pisliavoiennyi period» *Ofitsiyni sait Ofisu Rady Yevropy v Ukraini*. URL:<https://www.coe.int/uk/web/kyiv/promoting-civil-participation-in-democratic-decision-making-in-ukraine>
14. Pukhtynskiy M. O. (2017). Realizatsiia mizhnarodno-pravovykh standartiv mistsevoi demokratii v protsesi reformy mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini. International Scientific-Practical Conference Development of legal regulation in East Europe: experience of Poland and Ukraine: ConferenceProceedings, January 27–28, 2017. Sandomierz.
15. Remeniak O. (2019). Implementatsiia mizhnarodno-pravovykh standartiv mistsevoi demokratii v protsesi detsentralizatsii mistsevoi vlady v Ukraini. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Seriiia : Yurydychni nauky*. Issuer 22.
16. Stemkowska O. I. (2021). Osoblyvosti implementatsii yevropeiskykh standartiv u diialnist orhaniv mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini v umovakh detsentralizatsii : Candidate's thesis: 23.00.02. Lviv.
17. Chyzhmar V. Yu. (2023). Sposoby implementatsii mizhnarodnykh vyborchykh standartiv v natsionalne zakonodavstvo Ukrainy. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho Natsionalnoho Universytetu. Seriiia PRAVO*. Issuer 75. Part.1. DOI:<https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.75.1.21>
18. Shumliaieva I. (2021). Vplyv yevropeiskykh norm partysypatyvnoi demokratii na pidvyshchennia rivnia uchasti hromadian Ukrainy v mistsevomu samovriaduvanni. *Aspekty publichnoho upravlinnia*. Voll 9, № 1. DOI: <https://doi.org/10.15421/152111>

M. I. Marchuk

Some Problematic Issues in the Implementation of International Standards of Participatory Democracy in Ukraine

Summary. In the context of the introduction of martial law in Ukraine, the issue of guaranteeing the right of citizens to participate in local self-government has become more relevant than ever, because involving citizens in participation in management processes not only increases public support, the sustainability of reforms and contributes to the effective functioning of the political system

of society, but is also an effective way to overcome social tension and bring Ukraine closer to victory. An important step in the process of bringing Ukrainian society closer to generally recognized global standards of participatory democracy is the adoption of amendments to the Law of Ukraine «On Local Self-Government» and the adoption of the Law of Ukraine «On Public Consultations». Despite the above legislative amendments, developed taking into account the best international and foreign practices, a number of problems caused by the imperfection of the legal basis for participatory democracy in Ukraine remain unresolved. Currently, the Ukrainian State is a party to many universal and regional conventions and agreements in the field of local democracy, as well as a signatory of the Association Agreement between Ukraine and the European Union. However, even in countries with developed democracies, the implementation of the norms and principles of EU law, international and regional organizations is a long and difficult process.

The topicality and scale of the presented topic determines scientific research of various aspects of the procedure for implementing norms and principles of international law into the national legislation of Ukraine. It is worth noting the thorough work carried out by I. I. Bodrova, O. V. Batanov, O. Yu. P. M. Lyubchenko, O. Yu. Lyaluk, Y. Yu. Molchanova, L. O. Nikitenko, S. G. Seregina I. D., Shumlyayeva and others. At the same time, the current state of domestic legal regulation of organizational forms of participatory democracy does not always meet the civilizational criteria adopted by the above-mentioned supranational institutions, and requires further scientific development.

The purpose of the article is to highlight the doctrinal understanding of the standards of international law in the field of participatory democracy, establish the main ways of their implementation in the national legislation of Ukraine, as well as outline the key problems of this process and ways to solve them.

International standards in the field of participatory democracy are a generally recognized benchmark for guaranteeing real direct participation of members of a territorial community in the management of local affairs. The diversity of international standards of participatory democracy makes the process of transformation and adaptation of national legislation to generally recognized requirements long and complex. Despite the incompleteness of the constitutional and legal reform of the territorial organization of power and local self-government and the restrictions caused by the introduction of martial law, in Ukraine there is an increase in the interest of the population in participating in resolving issues of local importance. Given these circumstances, bringing domestic legislation

in the field of participatory democracy into line with the standards developed by the UN, the Council of Europe and the EU will not only help to avoid legal gaps and conflicts in regulatory acts, but will also ensure proper institutional and legal regulation of organizational forms of participatory democracy in Ukraine.

Keywords: *implementation, international standards, norms and principles of acts of the UN, the Council of Europe and the European Union, right of citizens to participate in local self-government, participatory democracy.*